

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:

(Ціна 1. прим. в таборі 4 ф.)
" " поза таб. 5 ф.)
На місяць в таборі . . 30 ф.
" " поза таб. 40 ф.
На 3 місяці в таборі . . 90 ф.
" " поза таб. 1 м. 20 ф.

ЧАСОПИСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕДЛЯРІ.

ВІХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ.

Видає „Видавниче Товариство імені В. Грінченка“.

АДРЕСА:

Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
— in Wetzlar. —

Ч. 70. (117).

Неділя, 14. жовтня 1917.

Рік III.

Як стоїть справа миру?

На мирову ноту папи в справі закінчення війни відповіли осередні держави своїми нотами, прихильними до мира. З боку Англії і союзників не було офіційної відповіді на ноту папи, тільки провідник опозиції в англійському парламенті, Асквіт, поставив головні домагання, а се: відбудову Бельгії, Сербії та Польщі, зазначаючи, що рівнозначною з відбудовою Бельгії являється віддача Ельзасу - Лютарингії Франції. Преса антанту й нейтральних держав скритикувала відповідь осередніх держав тому, що в ній не було ніяких позитивних вказівок, які відносять ся до спірних питань.

На це відповів дня 28. вересня державний канцлер Німеччини Міхаеліс, що всяка подрібна заява, що до уступок, викликала би серед ворогів Німеччини висновок: Німецькі уступки являють ся позначкою зростаючої слабости Німеччини. Ми не приближились би ні на крок до миру, тільки заставили б ворогів провадити далі війну. Тому канцлер до часу відмовляється ся подати в подробицях воєнні цілі Німеччини, щоби не звязувати руки тим, що ведуть переговори.

Нота Австрії не кидає ніякого світла на справу мира.

В імені Росії відповів міністер заграничних справ Терещенко на ноти осередніх держав, що вони не хочуть мира, бо не роблять натяків що до основ будучого мира. Для німецького правительства мабуть є підставою до мирових переговорів воєнна карта, на основі якої вона думає задержати здобуті землі.

Тимчасом ця відповідь Терещенка не відповідає настроєві ані широких верств російського народу, а ні настроєві впливових партій, ані навіть правлячих кругів російської демократії.

Заяв демократичної конференції до демократій усього світа в справі мира без анексії і відшкодовань показує, що в Росії зростає нахил до мира навіть в кермуючих кругах. Кадетська „Рьч“ помістила оноді протест звісного професора права з Петрограду барона Нольде проти заяви Терещенка про німецьку ноту в

мировій справі у відповідь на ноту папи. „Терещенко, як міністер заграничних справ, зазначив, що Німеччина не бажає мира, тільки впроваджує в блуд публичну опінію. Між тим, — каже барон Нольде, — маємо багато познач на те, що Німеччина рішила зовсім поважно закінчити війну. Телеграфічна агенція доносить про письменну обіцянку Німеччини відбудувати незалежну Бельгію й прийняти на себе частину відшкодованні. Найновіша промова державного канцлера Міхаеліса (з 28. вересня) містить теж недвозначні натяки про можливість дальших уступок на мировій конференції. Німеччина зробила останніми днями величезні кроки в сторону мира. Тимчасом офіційна Росія провадить далі політику неправди банальними, тисячу разів повторюваними фразами і обманює публичну опінію, коли тільки гірка правда може спровадити на слухну дорогу“. Так пише барон Нольде. (Франкфурт Цайтунг з 9. жовтня рано).

У відповідь на прихильну для мирового полагодження війни бесіду державного канцлера Міхаеліса та секретаря заграничних справ Німеччини Кільмана з боку Англії не було ніякої офіційної відповіді. Тільки бувший міністер маринарки Черчіль мав бесіду, яка захарила знов круговид миру. Він казав: „Ми хочем зі щирого серця миру, та зараз ще не час говорити про мир. Ми на входимо ся в найповажніший фазі війни, в якій буде боротьба народів дуже тяжка і в якій або здобудеть ся всі овочі війни на всі часи, або відкинуть ся їх без журби на все“. До цієї бесіди дала „Times“ таке пояснення: По обох боках океану (в Англії й Америці) немає найменшого бажання почати мирові переговори. Німеччина може зараз мати мир під тою умовою, що вона признає перед собою й перед цілим світом, що її побито. Осередні держави мали би тільки вибір між добровільною здачею і пораженням.“

Супроти такого визнаючого настрою з боку антанту заявив німецький секретар за-

граничних справ Кільман дня 9. жовтня с. р. в парламенті таке: „Наше змагання спровадити виміну гадок з мужами стану наших ворогів не поступило від часу папської ноти ні на крок наперед. Мимо того, що австрійський міністер заграничних справ гр. Чернін зазначив з притиском у великій програмовій бесіді наново готовість осередніх держав до хвального для всіх воюючих мира, ми не приближились ся до мира“. Далі відповідав Черчільові, що між північним морем від рога Горна аж до Сочі стоїть непорушним вал німецьких народів, і коли Черчіль жеде на розвал Німеччини, то нехай наберець ся терпеливості.

На бесіду Асквіта дав секретар Кільман відповідь, чому народи проливають свою кров. Не їзжа Бельгія їде діло, а їзжа того, що Англія зобовязала ся Франції добути від Німеччини Ельзас і Лютарингії. Це є перше питання війни. І заявляє на це (серед загальних оплесків) іменем Німеччини, що Німеччина в справі Ельзасу й Лютарингії, ніколи не зробить ніяких уступок, що Німеччина буде бороти ся до останньої каплі крові за цілість німецької держави, а Ельзас-Лютарингії є щитом держави і символом німецької єдности. Отже властиво нема ніякої перешкоди до мира, тільки французьке бажання відірвати від Німеччини Ельзас і Лютарингії, а всі інші питання можуть бути полагожені на спільних мирових нарадах.

Це є дуже важна заява для цілого світа. Коли ціла Европа прийняла російську розвязку війни—закінчити її без загарбань і відшкодовань, то загарбанне Ельзасу й Лютарингії являється ся знехтованнем цієї засади і джерелом нової війни. Ельзас і Лютарингії належала якийсь час до Франції, та все вона була німецьким краєм і нині має 90% німецького населення. Що сказала би Україна, якби до Польщі прилучено Волинь, бо вона якийсь час належала до Польщі? За п'ять або десять років була би війна з Польщею за ту загарбану провінцію! І коли тепер має закінчити ся ця війна, то на основі справедливости вся Европа по-

винна стати проти того, щоби вести далі війну для пустої амбіції Французів та проливати далі кров мільонів за неслухну справу з такою шкодою для Європи.

II.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ.

Самостійна самоуправа України.

Петроградська телеграфічна агенція доносить з Київа 9. жовтня: Генеральний Секретаріат України, себто автономічне правительство, видав поклик до населення, в якім заявляє, що Секретаріат покінчив свою внутрішню перебудову, а тепер починає управляти краєм і повідомляє про це всі державні установи і всі публичні заведення та інституції. Таке саме повідомлення подає через Гагу бюро Рейтера.

[Генер. Анцайгер з 10. жовтня рано].

Катеринославський губернський селянський зїзд.

Недавно в м. Катеринославі відбув ся селянський губернський зїзд, на який прибуло більш ніж 400 делегатів від сіл і волостей Катеринославщини. На зїзді узвально такі постанови:

Про відношення до Центральної Ради: Приймаючи на увагу, що український рух, розвинений і поширений в перших днях революції, потребує підтримки всієї революційної демократії і в разі неправильної розвязки національного питання на Україні може піти в небажаний бік і привести до загибелі всіх здобутків революції,—катеринославський губернський зїзд, визнаючи, що кожна нація має право на самоозначення й повинна бути автономною при рішенню всіх справ у межах їх національно-територіальних границь крім питань державного значіння, признає Центральну Раду найвищим краєвим революційним органом, що керує Україною.

Крім того зїзд, признаючи правильно зорганізований Генеральний Секретаріат головним органом Центральної Ради й тимчасового правительства на Україні, протестує проти розділення України на часті й виділення катеринославської губ. й настоює на негайнім приєднанні Катеринославщини до України.

Про автономію України: В справі признаки повної автономії України зїзд визнає, що автономія України необхідна для дальшого самоозначення національностей, і гадає, що остаточне закріплення автономного ладу України потребує затвердження російських Установ-

чих Зборів. Усі законопроекти й матеріали про автономію України мусять виробити Українські Установчі Збори, які треба скликати негайно.

Про харчову справу: В харчовій справі з'їзд постановив вимагати затвердження генерального секретаря для харчових справ, який завідував би харчовими справами на Україні й Катеринославщині по включенню її в склад України.

Про організацію селянства: Визначивши, що для закріплення і поглиблення здобутків революції на Україні трудове селянство всієї України повинно мати єдину всеукраїнську трудову селянську організацію, що для закріплення революції по всій Росії трудове селянство всіх народів Росії мусить свої трудові організації об'єднати в могутню всеукраїнську селянську організацію, з'їзд ухвалив:

1. Об'єднати трудове селянство Катеринославщини у Всеукр. Селянську Спілку з її законодавчими органами: радами селянських депутатів.

2. Послати своїх представників у Всеукраїнську Раду Селянських Депутатів по двох людей від кожного повіту.

3. Признати потрібним послати своїх представників у Всеросійський Світ Селянських Депутатів для виявлення волі трудового селянства України на Всеросійським Світі Селянських Депутатів.

4. З'їзд думає, що організаційний комітет Всеросійського Селянського Союзу не є виразником волі трудового селянства й веде до дезорганізації селянства.

5. Що єдиними виразниками волі трудового селянства на Україні є Всеукраїнська Селянська Спілка з Всеукраїнською Радою Селянських депутатів і Всеросійський Світ Селянських депутатів у Росії.

6. З'їзд висловлює ся за революційним єднанням рад селянських, робітничих і солдатських депутатів.

Про кризові події у Києві 8. серпня в. ст.: Обговоривши події у Києві, які стали ся під час візиту полку імені Богдана Хмельницького на фронт, з'їзд ухвалив домагати ся негайного усунення командуючого київською військовою округою п. Оберучова з сієї посади, яко невідповідного своїм завданням, а також усунення з посади начальника штабу генерала Оболе-

нова, яко контр-революціонера, а крім того для заспокоєння населення домагати ся, щоб з України виведено кирасирів і довеських козаків.

Голос Катеринославщини за прилучення її до автономної України.

У Саксагані, верхньодніпровського повіту, на Катеринославщині відбулося 19. серпня с. р. волосне віче, на яким обговорювали сучасний стан української справи. Сучасне становище України представив технік, член мінської Фронтової Громади Василь Савенко. Коли селяне почули, що російське тимчасове правительство не включило Катеринославщини до автономної України, то закричали: „Ми не хочемо знову йти до кацапів, ми Українці й до України хай нас прилучать“, „Се-ж центр Запоріжжя, а вони кажуть: „Ето не Украина, а Новороссія“, „Ганьба їм за се“. Голова місцевої „Просвіти“ учитель С. Балъас оповів коротенько історію України. По промові ухвалили селяне такий приговор: „Ми громадяне саксаганської волости, верхньодніпровського повіту на Катеринославщині, зібравши ся на віче сьогодні 19. серпня 1917. р. в числі 800 чоловік і 432 жінок від населення нашої волости, в якій налічуєть ся взагалі 17105 душ, обміркувавши справу сучасного життя на Україні й домідавши ся про те, що російське тимчасове центральне правительство не згоджуєть ся включити в територію автономної України нашої Катеринославщини та відволікає в дня на день затвердження Генерального Секретаріату в тім складі, як ухвалили його Генеральний Секретаріат і Українська Центральна Рада, постановили: 1) приєднуючи ся до постанов першого та другого українського військового з'їзду й першого українського селянського з'їзду, піддержуючи всіма силами Українську Центральну Раду, яко найвищий законодавчий орган на Україні й Генеральний Секретаріат, яко найвищий виконавчий орган у домаганнях національно-територіальної автономії України в федеративній російській республіці—наказуємо нашій Центральній Раді твердо й рішуче стати на сторожі прав народу Української землі. 2) Вжити всіх заходів, аби російське тим-

часове правительство затвердило Генеральний Секретаріат повністю в тім складі, як ухвалила У. Ц. Рада. 3) Накази першого та другого універсалу У. Ц. Ради, а також і майбутні накази й розпорядки, як У. Ц. Ради, так і Генер. Секретаріату виконувати обов'язково. 4) Накази центрального тимчасового російського правительства виконувати тільки через Генеральн. Секретаріат У. Ц. Ради, бо кращий лад на нашій землі можуть завести тільки У. Ц. Рада, якій ми довіряємо цілим серцем, як також Ген. Секретаріат. Дальші точки торкають ся висилки делегатів до У. Ц. Ради й Губерніальної Ради для найскоршого заведення краптого ладу в своїй волості, покриття громадським коштом поїздки делегатів, вислання копій приговору У. Ц. Раді, Г. Секретаріату, Катеринославській Губерніальній Раді й усім волостям верхньодніпровського повіту, якініці занесення отсього приговору в книгу приговорів.

Рада „Просвіти“ в Катеринославі, познайомивши ся з інструкцією тимчасового правительства для Українського Секретаріату, ухвалила таку постанову: „Стоячи на твердому ґрунті національно-територіального відродження України, ми, громадяне колишнього Запоріжжя добре уявляємо собі, через що правительство так неохоче йде до згоди в українсько демократію, але ми рішуче вимагаєм повних автономних відносин між Україною й іншими народами Росії та, признаючи Центральну Раду й Секретаріат найвищим урядом України, рішуче протестуєм проти шматування України взагалі й вилучення Катеринославщини в територію України зокрема. (Р. Г.).

На українській народній університет.

31. серпня „Мала Рада“ затвердила на внесення генерального секретаря по справах просвіти І. Стеценка асигновку в 25000 карб. на український народній університет у Києві.

Науково-педагогічна академія в Києві.

3 ініціативи слухачів київських інструкторських курсів виникла думка заложити в Києві в біжучім

академічній році Науково-Педагогічну Академію. Цю постанову затвердив другий всеукраїнський учительський з'їзд. Для її виконання вибрала нарада ініціаторів-лекторів повітових учительських курсів комісію, яка має увійти в контакт з Українським Науковим Товариством і вжити всіх засобів, аби Академія почала функціонувати не пізніше січня 1918. року.

Українська гімназія на селі.

В селі Пирогох (на Полтавщині, кременчуцького повіту) ухвалено відкрити першу українську гімназію.

Українське шкільництво в Києві.

З теперішнім шкільним роком відкрито в Києві три українські урядові повноправні мішані гімназії, I—II в складі I—VII кл., а III на Печерську в складі перших клас. В кождім районі є не менш одної, а всіх не менш 15 українських народніх шкіл.

Автономія Української церкви.

Волинський єпархіальний з'їзд висловив ся за тим, аби всі українські губернії склали особливу автономну митрополію. Крім того з'їзд висловив ся за організацією церковних шкіл. („Н. Р.“ ч. 77.)

З РОСІЙСЬКОГО ЖИТТЯ.

Тимчасова рада російської республіки.

Петроградська телеграфічна агенція доносить: Вступний парламент прийняв на внесення Церетелі назву: тимчасова рада (временний совет) російської республіки. Цей парламент має право звертати питання до правительства та право ініціативи в питаннях, доторкаючих держави і має застановляти ся над способами і проектами, які йому предложить правительство.

Головний виділ кадетів утворив підвідділ, зложений з 5 членів, який

З засідань У. Ц. Ради.

Добати над інструкцією російського правительства для Українського Генерального Секретаріату.

Засідання 19. серпня.

На початку засідання в 19. серпня Крижановський поставив до Секретаріату запитання, чи він дійшов до якоїсь вираженої постанови в справі відношення до інструкції. В. Винниченко відповів, що більшість Секретаріату висловила ся за прийняттям інструкції, але ся більшість незначна.

Довженко висловив бажання довідати ся про думку про інструкцію представників російської соц. дем. р. партії, котрі не вислухали ся попереднього дня. Подано до відома текст телеграмми, одержаної від секретарів, які жили ся в Петрограді. Запитували вони, коли буде засідання Ради, призначено інструкції, бо син ідеальні ся правительством, що хоче негайно затвердити склад Секретаріату, котрий предложити Центральна Рада. Правительством запропоновано крім того аложити реєстр справ по окремим ресортам, яким має завіду-

вати Секретаріат. На думку члена Секретаріату на се проміне 2—3 тижні, тому секретарі уважають безкорисним лишати ся в Петрограді.

Говорачи про істоту інструкції, заявив Рафес, що вона не відповідає бажанням делегатів, не є результатом угоди, тому Комітет Ради неважаний нею і може прийняти її або не прийняти. Признаючи необхідним прийняти інструкцію, Рафес навів свої послідки з сього приводу. Колиб Комітет узав за вихідну точку для конфлікту число губерній, се могло-б скомпромітувати Раду, бо їй сказали-б: „очевидно ви боїте ся, що земські збори не захочуть йти під власть краевого органу.“ А між тим прийняття сього пункту відкриває перспективу для дальшої боротьби. Навпаки всі 9 губерній дали-б секретарям роботу для гашення пожеарів невдоволення. Тому вигідніше прийняти 5 губерній за основу, щоб вести далі боротьбу. В справі числа секретарів можливі в будучині зміни, бо напр. міністер для харчових справ переконаєть ся про утилітність вести всю сю справу в Петрограді. На перший час можна скликати секретарів навіть вигідніша для Секретаріату, бо облекшує роботу. Що торкаєть ся переміни секретарів в урядовій тимчасового правительства, не страшно бути урядником революційного

правительства. Заходить тільки питання, чи сей урядник буде поставлений у відповідні умовини. Найважливіший з усіх 9 пунктів, бо він дає правительству можливість своїми негайними розпорядками касувати кроки Секретаріату. Але коли правительство щиро постановило щось дати, більше, що сю точку вставив не ворог, а міністр-практик Пешехонов. Що торкаєть ся розділу портфелів, Рафес заявив, що національні меншости, стоячи на ґрунті угоди про 30-процентове представництво, обмежать ся 3 портфелями. Додатним боком інструкції є її розтяглість, що дає можливість її ширше пояснювати. Тому Рафес, признаючи шлях відкритої боротьби химерним і шкідливим у своїх наслідках, запропонував прийняти інструкцію за основу, скріпивши ся на котрій, можна йти далі.

В. Садовський (секретар для справедливости) висловив ся за прийняттям інструкції, бо в будучині не буде вростати моральний авторитет Ради. Рада не вибрана на основі загального виборчого права, а між-тим органи місцевої самоуправи творять ся вже на сій основі. Загальне політичне положення таке, що до власти йде буржуазія. Виліз пролетаріату був хвильний. Треба рахувати ся з поправлінням правительства. Тому відпір в загально-росій-

ській сфері буде рости, а сила на Україні—слабнути. Інструкція дає можливість зміцнити свою позицію. Її відкинення відмежить від української демократії якусь часть демократії України. Тому треба прийняти інструкцію, ставши на ґрунт реальної політики: відразу не можна всього добити ся.

Довженко (с.д.) говорив проти прийняття інструкції, бо вона не тільки нічого не дає, але й погіршує положення. В ній нема навіть натяку на краєву власть. Приймавши інструкцію, Рада була-б зв'язана нею й не могла-б нічого зробити. Тому не можна переводити ніякої ухвали, а взяти ся за організаційну роботу, як і до угоди. А урядником контр-революційного правительства, що забрало всі свободи, Довженко не хотів би бути.

Маєвський (с.р.) вступив проти прийняття інструкції. Не можна брати що-небудь. Не можна ждати. Наближаєть ся катастрофа фронту. Там тиша перед бурєю, і ми обов'язані думати, що буря піде в наш бік, і повинні випередити її. Тому потрібна свобода акції і власти, а сього не дає сей документ. Ми знаємо менше ніж місяць назад: моральної власти у нас менше. Нам не потрібний сей документ, а инша база, котру треба утворити. Наш обов'язок відмовити ся від сього документу, бо

в порозумінні з промисловцями Москви й Петрограду має виставити літету представників міщанських партій для тимчасової Ради; своїх представників налічують вони до 120.

Програма нового правитель-ства.

Після звідомлень з Петрограду видало новоутворене правитель-ство заяву що до своєї програми. Воно звертає увагу на анархію в краю і підєм протиреволуційної струї, тому визнає підпирати правитель-ство, яке має кермувати Росією до Уста-новчого Зібрання. Правитель-ство прямує до загального мира в згоді з союзними державами на основі гасла, проголошеного російською революцією. Воно приминить спосіб для відбудови боевої справности ар-мії. Вкінці розвиває подрбно свою програму.

Що до аграрного (земельного) питання правитель-ство стоїть за те, що між поміщиками й селянами справу володіння землею та най-кращого оброблення її полагають земледільні місцеві видліи. Що до фінансів—воно шляхує новий податок дідичности, податки на доходи й предмети розкоші, та недвижимо-сти, хоче збільшити доходи впро-вадженням кількох монополій і буде оцідним в усіх видатках держави. Що до національностей—признає право на основі рішення Установ-ного Зібрання самоозначення своєї будучини і право вибору окремої Ради для національних справ кож-дїї нації, щоби облекшити полага-дження національного питання Уста-новчому зібранню. Щоби мати за собою співробітництво усеї нації і укріпити звязь революційного пра-витель-ства з організованими сила-ми краю, воно буде оголошувати предложення тимчасової Ради ро-сійської республіки, яка зложена з представників всіх верстов (кру-гів) і буде урядувати до Установ-ного Зібрання. Вкінці звертає ся з по-кликом до цілого народу гуртува-ти ся коло правитель-ства, щоби спідляти обороні краю, відбудов-ванню порядку й скликанню Уста-новчого Зібрання.

[Франкф. Цайт. з 11. лїз. жов. веч. і рано].

Виборчий закон для армії і фльоти.

З Петрограду доносять: Прого-лошено урядово виборчий порядок

для армії і фльоти в справі вибо-рів на Установче Зібранне. Закон предбачає п'ять виборчих округів, а се: західний фронт, західно-полу-дневий фронт (український), румун-ський фронт, кавказький фронт і північний фронт, разом з армією у Фінляндії. Далі творить два вибор-чі округи для Франції і на Балкані. Маринарку ділять на два округи: на балтійську фльоту і Чорне море. В глибокій Росії беруть участь вій-ськові люди у виборах, як звичайні горожане.

[Франкф. Цайт. з 12. жов. веч.

Участь Росії на конференції в Парижі.

Після звідомлення з Петрограду Терещенко зложив свій уряд засту-пника президента в кабінеті, задер-жуючи тільки міністерство заграни-чних справ. Він стане на чолі окре-мого посольства до Парижа, в яким буде теж Церетелі, як представник російської демократії.

Новий коаліційний кабінет.

Петроградська телеграфічна аген-ція доносить: Урядова ліста нового кабінету, утвореного Керенським на основі згоди демократичних і міщан-ських партій, є така:

Керенський—президент міністрів і головнокомандуючий, (с. р.); Нікі-тін—міністер внутрішніх справ, почт і телеграфу, (с. р.); Шлішатович—міністер судівництва, (с. д.); Про-копович—міністер достави харчів, (с. д.); Ахсенгієв—міністер хлібо-роб., (с. р.); Гвоздов—міністер пуб-личних робіт, (с. д.); Терещенко—мі-ністер заграничних справ, (безпарт.); Коновалов—міністер торгівлі і про-мислу, (кад.); Вернадський—міністер фінансів, (кад.); Салазкін—міністер народної просвіти, (независ. соц.); Карташов—міністер виробств, (рад. дем.); Лічич—міністер пуб-личних заповом, (?); Смірнов—дер-жавний контрольор, (рад. дем.); Третяков—президент ради казая-ства при тимчасовому правитель-стві, (безпарт.); Ліверовський—міністер комунікації, (?); Гей. Верховський—міністер війни, (независ. соц.); адм. Вердеревський—міністер маринар-ки, (незав. соц.).

Отже в склад кабінету увійшли 3 соціалреволюціонери (президиї, дороги, господарство); 4 соціалде-мократи (внутр. справи, почта,

судівництво, харчі); 3 независимі соціалісти (війна, маринарка, про-світа); 1 радикальний демократ, 2 бепартійні і 3 кадети (фінанси, ро-боти, харчі).

[Франкф. Цайт. з 11. жовтня пол.].

Большевицька більшість в петроградській Раді робо-чих і салдатів.

Петроградська телеграфічна аген-ція доносить: В петроградській Раді робочих і салдатів був пере-вибір бюра; воно має тепер сім членів, з яких 4 большевики, між ними Троцький і Каменев, 2 соціал-революціонери, між ними Чернов, і одного меншевика. Большевик Троцький—Українець, вибраний предсідателем Ради робочих і сал-датів в Петрограді.

(Франкф. Цайт. з 11. жов. пол.).

Рада робочих і салдатів про-ти вступного парламенту.

Петроградська телеграфічна аген-ція доносить: Демократична конфе-ренція порішила 331 голосами про-ти 241 вибір 305 членів вступного парламенту.

А на повнім засіданню Ради робочих і салдатів порішено пере-вибір виконавчого комітету. Потім прийнято резолюцію, яка так зву-чить:

Красні загрожує нова революція; тому що організація капіталістич-них протиреволуційістів, на яких опирає ся рух Корнілова, існує далі, приміром в Москві, де тепер відбувають ся конференції політ-ків цього рода. Штучно утворена демократична конференція неадіб-на до погоди питання про пра-витель-ственну владу. Вступний па-рламент, в яким будуть мати перева-гу консервативні елементи, буде тільки покрешкою до нових злагод з буржуазією (міщанством). Проти-революцію можна тільки побідити організованою революційною де-мократією й подібними органами, які на це мусять негайно предло-жити всю свою силу, щоби спро-бувати зібрати усю владу в краю. Належить негайно відбутися загаль-ний конгрес всіх Рад робочих і салдатів, щоби порадити ся про одиоційне поступованне.

(Генер. Анц. з 7. жов. рано).

Виділ Ради робочих і салдатів та Ради селян порішив скликати на 2. надоліста другий конгрес всіх Рад робочих, салдатів і селян.

(Франкф. Цайт. з 8. жовтня веч.).

Застановленне російської комунікації.

„Новое Время“ доносить з Пет-рограду: Помічник російського міні-стра комунікації заявив, що весь російський залізничий рух муєнть бути застановлений в листопаді тому, що супроти недостатку мате-ріялу до палива неможливо удер-жати залізничного руху.

(Генер. Анц. з 8. жов. рано).

Жидівський конгрес.

Зі Штокгольму доносять: Ново-утворений жидівський пресовий ко-мітет у Штокгольмі сповіщає: При-готованя до жидівського конгресу в Росії почали ся. Конгрес збереть ся в Петрограді в один, або два місяці по отворенню Установчого Зібрання і має намір поставити жи-дівські домаганя до російського зібрання, до мирової конференції та до держав. Вибори будуть в сере-дині грудня. Всі Жиди обох полів будуть управлені до виборів. Про-грама конгресу обіймає виробленне основ національного права самоо-значення російських Жидів, озна-чення державних форм, гарантій для національних жидівських меншо-стей, поставленне перехідних форм громадських організацій російсько-го жидівства і обезпеченне горо-жанських і національних прав Жидів.

Будучинна Фінляндії.

Петроградська телеграфічна аген-ція оголошує: Проголошено сліду-чі проєкти дня 7. жовтня:

- 1) проєкт, який проголошує рес-публіку Фінляндії.
- 2) проєкт, що управильнює від-носини між Росією і Фінляндією. Обидва мають бути піддані під дослід сеймові. Другий проєкт має підля-гати ще Установчому Зібранню. Перший закон звучить:

Законодатва власть належить до сейму й до президента республіки, виконавча власть—до президента при співучасті державної ради. Впроваджує ся загальне право голосованя. Президент вступає в свій уряд дня 28. квітня. Президент

він явно нічого не дає, а другий шлях може дати щось.

Золотарев (Бунд) прилучив ся до думки Рафеса про інструкцію. Положенне таке, що треба ратувати революцію, а розрив з центральною властю приніє без нелічливих пошаста. З точки погляду обрахунку сил, абстрагуючи від критичного відно-шення до документу, бесідник при-знає розрив неможливим. Ідею Ма-євського йти сумнівними шляхами треба відкинути.

Літ в а к о в (об. жид. соц. п.) назвав інструкцію плодом миршавої творчости кадетів, а полішення 4 портфелів—братством поневолі для революційної демократії. Тим не мен-ше сей визов треба прийняти, але здійснити не так, як мріяли автори документу. Коли відмовимо ся, всту-пимо в полюсу порожности.

К р у п н о в (кадет) заявив, що він масилу витримає, аби терпеливо вислухати протягом двох днів неза-служені напади на партію народної свободи. Можна було шперть набрати ся суму або, коли хочете, гордості, коли повертати всьому тому, що тут говорило ся про кадетів. Ви-ходить, що тимчасове правитель-ство все в полові у кадетів. Виходить, що відповідальність за інструкцію мають тільки кадеты, хоч вони і творять меншість у наших правительстві. Одначе пора кинути стару манеру шукати виноватого

стрілочника при кожній залізничній катастрофі. Коли приходять ся го-ворити про розбитте надії, які по-кладала Ц. Рада на статут, винні тут змінені взаїмні відносини реаль-них сил у краю. Якщо не оціювати впливу нашої партії, але не можна очевидно твердити, що навіть вза-їмні відносини сил у краю залежать виключно від кадетів. Тимчасове правитель-ство не могло затвердити статуту, бо се значило-б зі стано-вища державного права признати Україну союзною державою. І пер-ший, хто вилушав очі від здиву-вання, прочитавши статут, був не кадет, а Церетелі. Статут ішов на-віть дальше й навіть всупереч уго-ді, зробленій Церетелі й Терещенком. А інструкція цілком випливає з сеї угоди. Тому бесідник запропонував прийняти її і уважати базовою, на котрій можуть розвинути ся спра-ведливі амаганя українського на-роду. Сей легальний шлях забезпе-чує законність дальшого руху. Він в кожнім разі ліпший від того „сум-нівного шляху“, котрий рекоменду-вав тут Маєвський.

М. Балабанов (с.д.) запропо-нував звернути увагу і на додатний бік інструкції. Обмеженне території дає основу для розширення її на будуче шляхом автоматичного при-лучення. М. Балабанов одмовляєт ся від імени фракції від 4. портфеля і думає, що інструкція все-таки тво-

рить власть. Коли покажуть ся, що сей акт проста маскарада, всеросій-ська демократія, як демократія Укра-їни, віднесеть ся до нього ворожо. В акті є принцип прийняття авто-номії. Факту впливу кадетів на уло-женне акту не можна відкидати. Відомо, що кадети з приводу угоди з Українцями не спинали ся перед розбиттем правитель-ства, що приве-ло до прориву фронту. Говорачи про вихід, бесідник не був за доро-гами Довженка й Маєвського, бо результат розриву не врятує Укра-їни. Шлях конфлікту, котрий при-веде до горожанської війни, шкід-ливий не тільки для України, але й для всієї Росії. Природний вихід—прийняти інструкцію за основу.

Мичковський (Поалей-Ціон) бачив у пронозиції для не-Україн-ців 4 портфелів виразний політич-ний хід з боку правитель-ства. Але правитель-ство все-таки не вдаєт ся добити ся спочуття меншостей до сього документу (Оплекси). Рука москвської буржуазії виявила ся в усунунонню з автономної України ба-гатих природою областей. Документ чистоті класовий. Се кинена кістка, а не угода. Але всеж деякий успіх. Выграна битва, але не остаточний успіх. Тому треба прийняти інстру-цію, будучи свідомими її недостач.

Ф. Крижановський й (укр. труд-пар.) думає, що документ не дає народів задоволення трьох його

найголовніших потреб: прохарчу-вання, землі, кінця війни. Лишаєт ся тільки національний принцип, але для селянства се фільософічне питання найменше важне. Тому не можна прийняти інструкції, а коли правитель-ство вважає необхідним мати крайній орган, ми не противи-мо ся.

Н. Ковалевський (с. р.) наз-вав інструкцію „продуктом неза-конного спільного життя російських соціалістів-революціонерів з каде-тами.“ Вона дає не крайній орган, а грамофон петроградської власті. Говорачи про вихід з положення, бесідник відкинув премієн В. Са-довського, що завчасно відправив пахахиду по революції. Централь-на Рада повинна зігнувати інст-рукцію, уложени без її згоди, й дати повновласть Генеральному Секретаріатові в давній складі вести далі роботу. Коли вимагають від нас плебісциту, треба йти най-швидше до Установчого Зібрання України.

Сиркни (сіоніст) відніє ся кри-тично до інструкції, котра відпускає національну свободу отоловою лож-кою в час, всеж уважав необхідним прийняти її.

За „В. С. В. У.“

має початковий провід над фінляндськими військовими силами в мирний час. Питання, доторжачі відносно до російського правительтва, будуть управлінні відносинами до російського правительтва через президента в згоді з радою міністрів. Міністри іменують президент. Загальний обов'язок служби впроваджується в цілім краю. Теперішня форма правління є основним законом, який зносить стару правительственну владу.

Другий закон, який доторжачі відносно до Росії, говорять: Фінляндія лишатся с'я алуцією в Росію, має власне правління, власне правительтво і незалежну законодавчу й виконавчу владу. Питання про війну і мир є спільні й звязані з обома країнами. Вони будуть управлінні на підставі основних законів Росії. Умови з чужими державами приходять до Росії, коли вона не уступить цього права правительству Фінляндії.

[Францф. Цайтунг з 8. жов. веч.]

Вісти зі світа.

НАСТРІЙ В ІТАЛІІ.

З письма з Цюриху приходять вісти про відносини в Італії, де повстають події, подібні до російських: Збудована маса висадилася у повітря туринський дворець заміський і оточуючі готелі, а також — помешкання, де жив Джолітті, який був провідником війни. В притані генуезькій запалено кораблі. Дев'ять тисяч опанцювалися в горах в числі 100.000 і не дають до себе приступити.

[Францф. Нахр. з 11. жов. рано.]

МИРОВИЙ НАСТРІЙ В АНГЛІІ.

„Манчестер Г'ардіан“ доносить, що в неділю відбувалися збори в Бірмінгем, Глезго і других містах проти дальшого ведення війни. На них порішено домагати ся приступлення до мирових переговорів на основі російської формули без загарбань і відшкодовань.

(Францф. Нахр. 11. жовтня).

КАТАСТРОФА В ЯПОНІІ ОД ТАЙФУНА.

У Японії підняла ся страшна буря, яку піднімає сильний вітер „тайфун“, що шалів на цей раз в околиці Токіо. Згинуло 500 людей, 3000 домів знищено, 150.000 домів залито водою, 200.000 людей лишило ся без даху. Малий острів з 300 людьми коло Уруйасу шов з лиця землі. В Китаю наступив розлив рік і залив 30.000 км.

(Рейхспост з 9. жов. веч.)

ВІЙНА.

(Звідомлення осередніх держав).

На західнім фронті у Фляндрії, мимо великої непогоди, розвинула ся 8. жовтня нова боротьба межі Дгаабанк і Gheluvelt на просторі 18 км. Боротьба ведеть ся на землі і в повітрі.

На фронті під Арра і Есною триває теж завзята боротьба артилерією. Таксамо в східній Шампані і над Маасом.

На східнім фронті не було ніякої боротьби.

На навадонських фронті час від часу відбувають ся борби артилерії коло Доброполе і на південь озера Дойреш.

На італійських фронті підняли Італійці новий наступ коло Каль, та його відбито. Австрійці захопили 120 солдатів до полону і 7 скорострільні. Коло Костановіца забрали Австрійці 100 солдатів у полон.

3 таборового життя.

— Церковне Вратство. 8. жовтня відбуло ся засідання заряду Церковного Вратства ім. св. Кирила і Мефодія, на котрому ухвалено відкрити церкву для молитви що суботи від 7. години вечера, а в неділю від 1/2. 9. години ранку.

— Т-во „Сільський Господар.“ В середу, 10. жовтня, відбуло ся засідання заряду т-ва „Сільський Господар“, на якому, крім читання протоколу й вільних вносень, обговорювала ся справа скликання загальних зборів т-ва.

Останні загальні збори відбуло т-во ще в березні, після якого більшість членів одіхала на роботу, через що довший час збори не могли відбути ся. Однак наближаючи зима й те, що роботи закінчують ся, вказують на можливий поворот т-шів із команд на тимчасове життя в таборі; до цього й треба підготуватися т-ву.

Тому ще 11. вересня на засіданню управи т-ва підносила ся гадка про скликання загальних зборів, на яких би обговорювала ся справа дальшого ведення роботи, але по деяким причинам було се питання відложено на після.

Обговорюючи сю справу на нинішньому засіданню, деякі з т-шів висказували ся за неможливе скликання зборів, через те що членів т-ва мало в таборі, й пропонували скликати лишень сходина, але більшість висказувала ся за зборами й по довший дискусії ухвалено скликати збори на п'ятницю 19. жовтня о 7. год. по вечері.

При вільних вносеннях ухвалено купити кроляки у т. Л. з сном і кліткою.

Ч-к.

— Вечіриці. В середу, 10. жовтня, т-во „Січ“ уладило в своїй помешканні вечіриці, вступ на які був вільний для всіх. Було виголошено кілька деклямацій, проспівано артистами-співаками деякі пісні, та відіграно на скрипці (солю) товаришами М-им і Л-чем кілька музикальних творів. Крім того на вечіриціх грала духовна оркестра т-ва ім. М. Лисенка. Загалом вечіриці носили імпровізований (без приготування) характер, і видно було, що присутні були дуже доволені. Особливо гаряче вітали т. Ц-ча, який пробував грати дещо на бандурі. Хоч гра т. Ц-чеві, можна сказати, цілком не вдала ся, та всеж вступ його викликав найгучніші оплески. Причиною до сього було те, що се була, іменно, бандура, а не щось инше, — наш національний струмент; побачити ближче його бажало багато товаришів. А сама головна причина успіху т. Ц-ча полягала в тому, що йому акомпаніював т. С-и, який так зручно підсвистував соловейком із напірцем на губах, що викликав у присутніх справжній вибух подиву й веселости. Ще було продеклямовано пара байок-анекдотів, і вечіриці закінчили ся співом гімну „Не пора“.

Гуляйбуда.

— Таборове кіно. Кожного тижня у вісторок у вечері таборів мешканці мають примієть розважити себе в Народному Домі картинками кіна. Вступ на кіно не великий, а побачити, які є дива на світі, вському цікаво. Перед очима проходять картини чудових краєвидів Німеччини й інших країв, картини міст, що почали своє життя в часів глибокої старини і удержали ще й досі багато дечого з тієї старини. Проходять перед очима картини з природи, науки й техніки. Кожний раз програма кіна досить різноманітна, і увага глядачів не ослаблюєть ся. Між науковими й природописними картинками про-

дять довгі картини комедій, драм, а також гумористики. [Багато вже удало ся побачити найцікавіших кінових картин — історичних, побутових, міфологічних та ин. З таких картин укажем хоч би на такі річи як „Камо грядеши?“, „Загібель Помпеї“ — з старих римських часів, або вкажем на таку чудову, захоплюючу казкову феєрію, як „Рібсцаль“ — з німецької міфології.]

Кіно — це й тепер є і ще більш в будучині буде одним із могутніх культурних засобів розваги, просвіти й виховання. Це гарне діло робить кіно і в нашому таборі.

В. Г.

Листи від наших інвалідів із Росії.

В редакцію „Г. Д.“ передані від одного з інвалідів, що виїхали з нашого табору 18. червня, дві почтові листівки Росії такого змісту:

1). Петроград, дня 23. іюля 1917. Шановні товариші! Я нахожусь зараз у Петрограді, у лазареті, де буду лежати до комісії; дохав благополучно. В Петрограді нас щиро привітали, стрінули нас з музикою. За обідом нам дали по 10 карбованців грошей, — подарунком од нового правительтва. За обідом привітали нас представники од Ради солдатів з промовами. Тепер, шановні товариші, прошу вас, не кидайте своєї роботи, бо вона вам приходить ся на далі. До побачення!

2). Петроград, дня 23. іюля 1917. Шановні товариші! Був я в Петрограді цілий тиждень. Був на Українському концерті в одному із полків; були спіані. „Ще не вмерла Україна“, „Не пора“, були промови. Коли відкрилась завіса, я убачив прапори, а на прапорах написано: „Хай живе вільна, автономна Україна!“ Все є українські полки; вони одділені від російських. Посилаю всім товаришам по низькому дорогому поклоно. Вачив товариша Буц-ка в Петрограді. Ще прошу вас, будьте силами України! Ще бажаю вам скорого повороту на вільну Україну!

З листів із Росії до т. т. у ведлярському таборі.

І.

24. червня 1917. р. Любий Федю! Чи хоч луна долігав до всіх наших земляків од усього того, що тепер деть ся у нас на Вкраїні? Те, що рік тому назад здавалось мрією — тепер є вже фактом. У нас, навіть і то справа йде наперед. Одкрито „Просвіту“ і від усіх шарівців (на Харківщині). Ред.), крім Івана Хорошов та Шури Безрукової, була послана привітна телеграма тимчасовому українському урядові. Я вже взяв в університеті випускне свідоцтво й певно поступлю у військову гарматну школу. Привіт ведлярській „Громадській Думці“! Твій брат Василь.

II.

13. Липня 1917. р. Любий Федю! Вітаю тебе і твоїх товаришів з автономною Україною, яку нарешті московський уряд дав нам, побачивши нашу силу. Маємо в Київі свій український уряд, якому тепер і підлягаємо. Зараз у Богодухові відбувають ся українські учительські курси, на які поїхала Руденко і Безрукова Шура (що не хотіла вітати українського правительтва. Ред.) Твій брат.

Не знають на Україні, чи знаємо ми про все те, що деть ся там, та все ж, як бачимо, знають, що ми видаємо власну часопись „Громадську Думку.“ Шлемо дорогому землякові на новій Україні сердечний взаємний привіт! Редакція.

Повідомлення адміністрації „Громадської Думки“.

Одержані гроші на часопись „Громадська Думка“ від таких команд і т. т.:
 Dembach Post Camberg 1 м., Langenbieber M 11227—1 м. 50 ф., Hof. Saasen M 10170—30 ф., Hof. Gut. Fraunheim 30 ф., Ehringhausen Holzindustrie 40 ф., Peettenberg M 589—30 ф., Hershbach M 782—30 ф., Wierges M 3879—2 м. 79 ф., Lützel-Wiesebach M 11709—50 ф., Belecke M 1934—30 ф., Dornbach M 3187—40 ф., Gem. Mernes Post Josse 30 фен., Gem. Limboer 80 фен., Grube Fortune 40 ф., Schoffen M 2530—60 ф., Breitscheid 30 ф., Ebersgona 80 ф., M 2535—40 фен., Frankfurt 2834—2 мар., Oberjosbach M 783—1 м. 20 ф., Schotten M 2607—80 ф., Kalmenholzhausen M 2541—2 м., Gerhenheim M 2691—80 ф., Gastreich Langenei 30 ф., Rod a. d. Well Haintchen 40 ф., Elz M 1718—80 ф., Mainz zu Langen-Brombach 40 ф., Burkardsfelden M 10839—30 ф., Holzheim M 1244—1 мар., Romrod M 440—3 м., Oberwollstadt M 1240—1 м., Gettenbach M 3587—30 ф., Wenden M 1462—40 ф., Ober-Hibberheim M 624—30 ф., Gunzenau M 3179—5 м., Arzbach M 10140—35 ф., Gem. Lamportheim M 1104—1 мар., Wierges 1 м. 20 ф., Wiebelsbach M 10945—30 ф., Magistrat Bad-Ems 40 ф., Walenhausen 1 м. 44 ф., Dienheim M 2553—90 ф., Ober-Breitbach M 2621—30 ф., Erpenrod 60 ф., Bönstadt M 992—40 ф., Aitenscheif M 3482—40 ф., Pelgge M 22917—40 фен., Firma Wimmeler u. Götner 80 ф., Walmerod M 1663—60 ф., Oetzingen M 1697—40 ф., Leun Mezer b/Lhan 30 ф., Lützellind 4 м. 80 ф., Heitrich M 1687—90 ф., Grube Leopoldine Luise Obershof 40 ф., Egelbach M 2279—1 м. 30 ф., Niederdorfelden M 2646—30 ф., Heidensheim M 2846—1 м. 20 ф.

«Т-во Українське Мистецтво» подає до відомо нижче означеними своїм членами, що з часу від'їзду їх з Т-ва по цей день, себто по 20. серпня с. р., поступали за продажі вироблені ними річі гроші в слідуючій квоті:

№ записки	ПРОЗВИЩЕ	Поступ. за прод. виробл. грошей		Погад. довг. за помоги каси		Належить одержати	
		м.	ф.	м.	ф.	м.	ф.
4403	Кузьменко	1	50	»	»	1	50
3273	Горленко	2	»	2	»	»	»
4079	»	7	»	»	»	7	»
4082	Макаров	1	»	»	»	1	»
4101	»	1	75	»	»	1	75
4062	Золотарен.	»	50	»	50	»	»
4390	Циганок	4	75	3	97	»	78
10289	»	1	50	1	»	1	50

Бажаючих одержати належні гроші прошать ся переслати свою точну адресу.

Діловодець Корчак.

ОГОЛОШЕННЯ.

Я. Фрізен в Simmershausen bei Cassel, Casselerstr., 14, шукає полоненого Павла Соханя із села Воскресенки, Бердянського повіту.

Останчук Михайло шукає брата Іллю Останчука, котрий, здається, знаходить ся в таборі Зальцфельд. Просить надіслати його адресу до ред. „Гром. Думки“ для Михайла Останчука, IV. 2693.

Сливенко Іван шукає брата Михайла Макаров. Сливенка киявської губ., чигиринського повіту, подорожанськ. волости, села Канборки. Коли хто знає, де він знаходить ся, просимо написати на адресу „Гром. Думки“ для Івана Сливенка, II. 3617.

Шевчук Антін Демянович шукає двоюрідного брата Криворученка Філата Олександровича, киявської губ., липовецьк. повіту. Знаходить ся в полоні в Австрії з 1915. Просить повідомити на адресу „Громадськ. Думки“ для Антона Шевчука IV. 228. Часопись „Розвагу“ просить це оголошення передрукувати.

В П'ЯТНИЦЮ, 19. жовтня о 7. год. вечера відбудуть ся загальні збори т-ва „Сільський Господар“ зі слідуючим денним порядком:

1. Читання протоколу попередніх зборів;
2. Заїт з діяльності управи й ревізійної комісії;
3. Віжучі справи;
4. Вибір нової управи й ревізійної комісії;
5. Вільні вносення.

Управа.